

דף יט

- ל.ב. א. אלו לשונות בכתובים מורים על עיכוב, שאם החסיר או שינה – פסל?
 ב. אלו הלכות מוזכרות בסוגיא שהן מעכבות בקרבנות השונים?
 ג. האם למדים הלכות לדורות מדברים שנאמרו לשעה?
 ד. להיכן מגישים את המנחה? האם ההגשה מעכבת?

א. למסקנת הסוגיא, כל מקום שנאמר לשון חוקה (חקת... חק... וכדו') – לעכב, אם לא גילה הכתוב אחרת [כגון במנחה, הגם שנאמר בה 'חוקה' אין מעכב בה אלא מה ששנה עליו הכתוב – שמתוך ששנה או ייתר במקצת מן הדברים, גילה שרק אלו מעכבים].

פרשו התוס' (עפ"י זבחים יח) שע"כוב 'חוקה' אינו ממשמעות גרידא אלא גזרה שוה ממחוסר בגדים. גם לשון 'כן יעשה' מורה על עיכוב [כגון בניזיר]. וכן לשון הויה [כגון זאת תהיה תורת המצרע]. וכן יהיו (להלן מה...). וכן לשון היא מורה על עיכוב. ע' לעיל ד' וזבחים ה: ותד"ה מיעט]. וכן לשון 'ברית' (לפי אבעית אימא' להלן כ.).

- א. כאשר באה המלה לדרשה אחרת, אין ללמוד עיכוב (כן מבואר בתוס' מד: ד"ה אלא).
 ב. ישנן לשונות נוספים המורים על עיכוב; 'ככה'; 'כן'; 'שמירת משמרת'; 'ולקחתם'; 'כמשפט' – לקיחה תמה (עפ"י יומא ה' ולהלן כו מד:).

וכן הישנות הדברים בתורה מורה על עיכוב.

- א. מבואר בסוגיא שאם שנה הכתוב כדי ללמד דבר אחר – אין מקור לעיכוב, כגון בהגשה ששנה כדי לקבוע לה מקום (וכן לענין מליחה, כדלהלן כ. דוגמא נוספת להלן נה: ובתד"ה תנא).
 ב. שנה הכתוב שלא בלשון ציווי אלא כתאור דבר, אין אומרים שנה עליו לעכב (עפ"י תוס' יח: ד"ה ואמר; יומא לט: ד"ה תנא).

- ג. יש סוברים שכשנאמרה לשון אזהרה, משמעה לעכב אפילו לא שנה עליה הכתוב. ומכמה ראשונים אין נראה כן. ויש מי שסובר שבהכפלת לאוין אין אומרים 'שנה עליו לעכב' כי יש לומר שבא הכתוב לומר שעוברים בשני לאוין (ע' מהרש"א פסחים סג) ויש חולקים (ע' בראשונים יומא נג ופסחים סג; שעה"מ ומשל"מ פ"א מהל' קרבן פסח).

נחלקו רב ושמואל על דבר הכתוב לשעה ושנה עליו הכתוב לדורות, האם נחשבת זו כחזרה לעכב, או אין למדים דורות משעה ואין כאן חזרה שלא לצורך.
 לפי המסקנא, לשון 'תורה' אינו בא לעכב [כגון 'תורת' הכתוב בקרבנות אינה מעכבת אלא אם שנה עליו הכתוב].

- ב. יציקה מעכבת במנחה (ששנה עליה הכתוב. ועוד מויצק... מנחה היא. רש"י לעיל). וכן סולת ושמן מעכבים.

ואם קמץ לפני שהיה שם סולת עם שמן – פסול (עפ"י חזו"א כה, יב).

המינים שבניזיר וכן התנופה שבקרבנותיו [שלא כשאר תנופות. ע' יומא ה' ולהלן צג] – מעכבים (כן יעשה). ארבעה מינים שבתודה; חמץ, חלות מצות, רקיקין, רבוכה – מעכבים זה את זה (שהוקשה תודה לניזיר). ארבעה מינים שבמצורע; עץ ארו, אוזב, שני תולעת וצפרים – מעכבין זה את זה (זאת תהיה תורת המצרע).

שני שעירי יום הכיפורים מעכבין זא"ז (והיתה להם לחקת עולם).

שני סדרי לחם הפנים ושני הבזיכים, וכן הסדרים כלפי הבזיכים – מעכבין זא"ז (ואכלהו... חק עולם. ואעפ"י שהכתוב מדבר על אכילתם, עולה הוא על הדבר כולו).
סולת ושמן במנחה מעכבים, בין לענין מידתם ובין לענין קיומו של האחד כלפי חברו (מגרשה ומשמנה. ועתוס').

קמיצה בידו ממש ולא בכלי כמדת קומצו – מעכבת לדעת רב (ששנה הכתוב לעכב; בקמצו, וימלא כפו). ולשמואל אינו מעכב (שאינן למדים דורות משעה).

ג. לדעת רב משמע שלמדים דורות משעה (ע' שפ"א). ולשמואל אין למדים. אך אם שנה הכתוב כמה פעמים בענין שלשעה, כגון בקרבנות הנשיאים – למדים.

א. כתב בשפת אמת שמסתבר שהלכה כרב, והעיר על השמטת רמב"ם דין קמיצה ביד אם מעכבת.

ב. מצינו מקומות שלמדים משעה לדורות לכולי עלמא – כאשר מסתבר הדבר, או בענין שאינו אלא גילוי מלתא וכדומה (עתוס' כאן ובסנהדרין מה. ד"ה מנין. וע"ע בספר אור הישר; יד דוד זבחים ס.).

ג. במקומות אחרים מבואר שאין למדים לשעה מלדורות (להלן נו. זבחים מה:).

ד. קודם הקמיצה, מגיש הכהן את המנחה לקרן דרומית מערבית של המזבח החיצון כנגד חודה של קרן, ודין לדברי רבי אליעזר, בדרומה של הקרן היה מגיש, באמה הסמוכה למערב, וא"צ כנגד החוד דוקא (עפ"י רש"י בסוטה יד: שטמ"ק ושפ"א זבחים ס:).
הלכה כחכמים.

ההגשה אינה מעכבת.

לדברי רבי שמעון ההגשה טעונה כהונה, ואולם מסתבר שאם הגישה זר – לא פסל אף לשיטתו (עפ"י קרן אורה יח:). וכן כתבו ראשונים, שאם הגיש זר – יחזור ויגיש כהן (ערמב"ם פסוה"מ ז, ו; ריטב"א קדושין לו:). ואולם אין הור חייב עליה מיתה (עפ"י משנה זבחים קיב:).

דף כ (כא)

לג. א. האם מליחת הקרבן מעכבת? והאם צריכה כהונה?

ב. אלו דברים טעונים מליחה ואלו אינם טעונים?

ג. אלו דינים משותפים למנחה ולאברי הקרבנות ואינם בדם, ואלו משותפים למנחה ולדם ואינם באברים?

ד. המתנדב עצים למזבח – מה דינו?

א. לסתם מתניתין [כפירוש רב יוסף], המליחה אינה מעכבת. ולדברי רבי יהודה ורבי שמעון בברייתא – מעכבת, אם משום שנאמר בו ברית (כה'אבעית אימא'), או סוברים שא"צ שישנה הכתוב לעכב במנחה [אפשר משום שכתוב בה 'חוקה'] (כ"ג משאלת רב הונא. וע' בחדושי הגר"ר בענגיס ח"ב מז, א).

הרמב"ם כתב שהמליחה מעכבת במנחות אך לא בזבחים. ובספר יראים פסק כסתם מתניתין כפירוש רב יוסף, שהמליחה אינה מעכבת.

המליחה צריכה שתעשה ע"י כהן, שהרי היא נעשית בראשו של מזבח ואין זר קרב לגביו. ומדברי אביי מבואר שאין הדבר מעכב.